

ISSN 1318-5772 XXXI (2024) št. 2

BOŽJA BESEDA DANES

Revija Zavoda Biblično gibanje

»Sad pravičnosti pa se v miru
seje tistim, ki delajo za mir.«
(Jak 3,18)

καρπὸς δὲ δικαιοσύνης ἐν εἰρήνῃ
σπείρεται τοῖς ποιοῦσιν εἰρήνην.

PRIZADEVANJE ZA MIR

BOŽJA BESEDA RASTE Gregor Čušin
A bo mir?

POGOVOR Z JOŽETOM KRAŠOVCEM s. S. Večko, S. Skralovnik
Vsak poskus življenja brez Boga je atentat
na bogopodobnost

RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE Anja Kastelic
Blagor tistim, ki delajo za mir (Mt 5,9)

BOŽJA BESEDA V PODOBI Lojze Čemažar
Sredica kruha

IZZIV ZA OSEBNO DELO Nina Šavli
Mir nemirne Cerkve

UVODNIK Maksimilijan Matjaž BODIMO NEMIRNA CERKEV	3
BOŽJA BESEDA RASTE Gregor Čušin A BO MIR?	4
PAPEŽ FRANČIŠEK POSLUŠA BOŽJO BESEDO Primož Erjavec VSAK IZMED NAS JE POKLICAN, DA POSTANE OBRTNIK MIRU	6
POGOVOR S PRIJATELJI BOŽJE BESEDE s. Snežna Večko, Samo Skralovnik VSAK POSKUS ŽIVLJENJA BREZ BOGA JE ATENTAT NA BOGOPODOBNOST	8
RAZLAGA ODLOMKA STARE ZAVEZE Benjamin Lülük SVETA VOJNA IN PRAVIČNOST V JUDOVSKI TRADICIJI	14
RAZLAGA ODLOMKA NOVE ZAVEZE Anja Kastelic BLAGOR TISTIM, KI DELAJO ZA MIR (MT 5,9)	18
NEDELJA BOŽJE BESEDE Zavod Biblično gibanje POGLEJTE, S KAKO VELIKIMI ČRKAMI VAM PIŠEM S SVOJO ROKO	21
PAVLOVA OBČESTVA Alan Tedeško PAVLOV POGLED NA MIR	22
BOŽJA BESEDA V PODOBI Lojze Čemažar SREDICA KRUGA	24
BOŽJA BESEDA V GLASBI Bor Seušek DOBER JE BOG IZRAELU	26
BIBLIČNI TOPOSI Roland de Vaux SVETA VOJNA	28
CERKVENI OČETJE BEREJO SVETO PISMO br. Jan Dominik Bogataj AVGUŠTIN IN DVOJNI KRISTUSOV MIR	32
OSEBE V SVETEM PISMU Izet Veladžić ŠIFRA IN PUA, PORODNIČARKI, KI STA REŠILI MOJZESA	34
SMEJATI SE S SVETIM PISMOM Marc Gellman PRVO NOVO LETO	35
IZZIV ZA OSEBNO DELO Nina Šavli MIR NEMIRNE CERKVE	36
BOŽJA BESEDA NA PLATNU p. Andraž Arko KO HAMÁN POSTANE NACIST	38
MALI KLJUČ SVETEGA PISMA s. Snežna Večko MAKABEJCI PRIBORIMO JUDOM NEODVISNOST	41
POROČILO Zlata Krašovec BIBLIČNA ŠOLA V ŠTUDIJSKEM LETU 2023/24	42
MOLITEV Z BOŽJO BESEDO Katja Peternelj	46

BOŽJA BESEDA DANES je katoliška biblična revija, ki jo izdaja Zavod Biblično gibanje s podporo SŠK. Izhaja trikrat letno.

Revijo lahko naročite ali odjavite po pošti na naslov gibanja in uredništva.

NASLOV ZAVODA IN UREDNIŠTVA:

Zavod Biblično gibanje
Poljanska cesta 2, 1000 Ljubljana
info@biblicnogibanje.si
www.biblicnogibanje.si
www.facebook.com/biblicnogibanje.si

UREDNIŠKI ODBOR:

Tatjana Rupnik, Jure Koželj, Snežna Večko, Bogdan Rus, Marko Rijavec, Teja Omerzel

GLAVNI UREDNIK: Samo Skralovnik

ODGOVORNI UREDNIK: Maksimilijan Matjaž

LEKTORIRANJE: Barbara Skralovnik

FOTOGRAFIJE: Avtorji uporabljenih fotografij so navedeni pod fotografijami.

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Hasan Almasi (Unsplash)

PRELOM IN PRIPRAVA ZA TISK: Robert Rošker

OBLIKOVNA ZASNOVA: Branka Smodiš

TISK: Salve, d. o. o., Ljubljana

Priporočen je prostovoljni dar za pokritje stroškov izhajanja revije.
Transakcijski račun pri Delavski hranilnici: SI56 6100 0002 0986006

BODIMO NEMIRNA CERKEV

Pred seboj imamo ponovno izredno bogato številko revije, v kateri nam izkušeni avtorji ponujajo obilje konkretnih izzivov, da bi lahko tudi sami stopili na pot miru. Vodilo branja člankov naj bo misel apostola Jakoba: »Sad pravičnosti pa se v miru seje tistim, ki delajo za mir.« (Jak 3,18) Za mir je treba delati, mir ne nastane sam od sebe. Ni v človeški naravi. Potrebna je odločitev za dobro, za ljubezen, ker človek po naravi stremi po preživetju svoje narave, to pa vodi v vojno. Človeška narava je zgolj humus za resnično življenje, za *zoe*, za življenje »po Duhu«, ki traja večno. Zato potrebujemo nemir – v takšni ali drugačni obliki, ki nas dramatično opozarja, da nič, kar je zgolj »po naravi«, ni večno. Lahko pa postane zemlja, iz katere rastejo »veselje, ljubezen, mir«, najplemenitejši sadovi Duha.

Papež Frančišek nas je na prvo julijsko nedeljo v Trstu ob zaključku socialnega tedna ponovno nagovoril in spodbudil, naj se ne bojimo Besede, ki vznemirja in nas prebuja iz samozadostnosti, naj se ne bojimo »šibkega Boga« na križu, ki ga ne prepriča vera naših ustnic in naše tradicije, ampak nas nujno pelje s seboj v nemir in mizerijo sveta. »Močni in mogočni Bog, ki mi stoji ob strani in mi ugodí v vsem, je res bolj privlačen,« pravi papež, a to ni Bog Oče Jezusa Kristusa. Njegov Sin se nam je razodel kot »šibki Bog, ki umre na križu iz ljubezni in tudi od mene zahteva, da vsak dan premagam sleherno sebičnost in darujem življenje za rešitev sveta«. To pa je za nas velikokrat spotika, ki povzroča nemir, kakor so ga doživljali Jezusovi rojaki v Nazaretu. A če želimo v ta nemirni svet prinašati pravi mir, se moramo vsak dan postavljati pred Gospoda, ki je bil in je mnogim v spotiko. »Potrebujemo spotiko vere. Ne rabimo vase zaprte religioznosti, ki dviga pogled vse do neba, ne da bi jo skrbelo za to, kar se dogaja na zemlji, in obhaja bogoslužja v templju, pri tem pa pozablja na prah, ki ga raznaša po naših cestah. Potrebujemo, nasprotno, spotiko vere, vero, ki je ukoreninjena v Bogu, ki je postal človek, in je zato človeška vera,

vera iz mesa, ki vstopa v zgodovino, ki pobožuje življenje ljudi, ki ozdravlja strta srca, ki postaja kvas upanja in kal novega sveta. To je vera, ki prebuja

foto_Siniša Kanižaj

vest iz dremavosti, ki položi prst v rane družbe, ki se sprašuje o prihodnosti človeka in zgodovine. To je nemirna vera. Mi potrebujemo nemirno vero, ki gre od srca k srcu. Nemirno vero, ki nam pomaga premagovati povprečnost in naveličnost srca, ki postaja trn v mesu družbe, ki je često postala brezčutna in omamljena od porabništva.« (Trst, 7. julij 2024)

V vznemirjenosti našega časa bodimo nemirna – sinodalna Cerkev, ki ne gradi na svoji moči, ampak je odprta Svetemu Duhu, ki jo krepi z darovi miru, potrpežljivosti, blágoti, dobrotljivosti, zvestobe, krotkosti, samoobvladanja, veselja in ljubezni. Za te darove pa se moramo boriti – dokler smo še v mesu. Drug ob drugem gre lažje! Zato vas vabim, da smo Cerkev – *skupaj na poti* – tudi vse do zadnje strani te revije in potem naprej do septembra v Kančevcih! •••

A BO MIR?

Ste kdaj pomislili, kolikokrat na dan, na teden oziroma na splošno v življenju uporabimo stavke »A bo mir? Daj mi mir! Pusti me pri miru!«? Kar precejkrat. Še posebej, če prihajate iz velike družine in ste si jo tudi sami privoščili. Skozi leta namreč večkrat na dan rečemo: »A bo mir? Daj mi mir! Pusti me pri miru!«

In česa vse ne storimo za ljubi mir.
Česa vse ne prenesemo zavoljo ljubega miru!
Česa vse ne požremo zavoljo ljubega miru!
Česa vse ne pozabimo in ne spregledamo zavoljo ljubega miru!
A ljubi mir ni pravi mir!
Ljubi mir je morda mir v svetu. A pravi mir ni od tega sveta in ga svet ne more dati.

Mir, ki ga vošči in prinaša Jezus, ni mir tega sveta. To je mir, ki ga ta svet ne more dati.

»Mir vam bodi!« so bile prve besede, ki jih je Jezus po vstajenju namenil svojim učencem. »Mir z vami,« oziroma »pomirite se,« je rekel, učenci pa so se – prav nasprotno – prestrašili in vznemirili. Temu v teatru rečemo komedija. Še bolj komično, celo ironično pa je, da jim Jezus zaželi miru, potem sledi oznanjevanje, preganjanje in mučeniška smrt, ki je doletela vse apostole razen Janeza. A tudi ta ni imel najbolj mirnega spanca, če pomislimo na sanje, ki jih je popisal v Apokalipsi!
A mir, ki ga vošči in prinaša Jezus, ni mir tega sveta. To je mir, ki ga ta svet ne more dati. To ni miren spanec, udoben počitek in ugodje telesa. To je Božji mir, mir srca, ki ga ne vznemiri nič ... še najmanj smrt. Velika poraženka prečudnega dvoboja!

Ko Bog vstopi v moje življenje, se moj čoln zamaje. Najbolj normalna stvar na svetu.

Morda smo prav zaradi pozdrava »Mir vam bodi!«, s katerim je Jezus po vstajenju nagovoril svoje prijatelje in ki ga ne premislimo do konca oziroma se ne potrudimo doumeti, kaj pravi mir v resnici je, pod vtisom, da mora tudi naše življenje (naše krščansko življenje, naša hoja za Jezusom) potekati mirno, v miru in brez pretresov. Posledično imamo vsak nemir, ki se priplazi v naš odnos z Bogom, že za napad hudobnega duha, zato bežimo od stvari, ljudi, dogodkov, ki so nas vznemirili.

A spomnimo se: ko je Gospodov angel Gabriel prišel naznanit Mariji Božje načrte, ki so jo ne le obče kot nas, temveč dokaj neposredno zadevali, se je Marija, vdana dekla Gospodova, vznemirila. Tako je zapisano v Lukovem evangeliju. Zakaj bi mu prav v tej točki ne verjeli? Marija se prestraši in vznemiri, ko ji je razodeta Božja volja. Kako to? Zato, ker s tem ni nič narobe.

Ko Bog vstopi v moje življenje, ko se dotakne robov mojega mirnega in predvidljivega vsakdana, ko mi hoče kaj osebnega in posebnega šepniti na uho, se mi mora približati, mora – ker imajo angeli verjetno svoj sindikalni urnik, ki jih varuje nadur – vstopiti v moj čoln. In čoln se zamaje. Jasno. Najbolj normalna stvar na svetu. Povezana tako z logiko kot zakoni fizike, če čoln seveda služi svojemu namenu in je na vodni gladini, privezan v pristanišču ali pripravljen odriniti na globoko. Če pa čoln leži na suhem, zakopan v pesku ali nasažen na čereh, potem se zlepa ne bo zamajal. In če vas že dolgo ni nič vznemirilo, če se vam zdi, da mirno plujete, potem le pogledjte proti krmi. Morda Jezus res le počiva (Mr 4, 38), morda pa ste nasedli in sploh niste opazili.

Bog me vznemirja, da ne zaspim, da se ne zasahnjam v svoji pobožni udobnosti. Kot je vznemiril Marijo.

Ko že ravno omenjam spečega Jezusa na čolnu: a ni hecno, da je Jezus pomiril vihar, ni pa mogel pomiriti nemirnih in preplašenih apostolov? Jezusu so pokorni celo vetrovi in morje, ljudje pa se mu neprestano upiramo in se vznemirjamo.

Moj oče je na primer lahko zaspal kjer koli in kadar koli je hotel. Rekel je, da zato, ker ima čisto vest. Jaz sem nekoč zaspal za volanom. Ne vem, koliko je bila v tistem trenutku moja vest čista – kar ni nepomemben podatek, sploh v dani situaciji – bil pa sem na smrt utrujen. Torej: človek, ki ima čisto vest, in človek, ki je na smrt utrujen, lahko zaspita res kjer koli in kadar koli.

Ne dvomim, da je imel Jezus čisto vest, verjetno je bil, če ne na smrt, pa vsaj precej utrujen, a zaspal je in spal med viharjem – med tem ko so učenci noreli od strahu in groze ter bili vsi iz sebe.

Tudi mene je strah.

Strah me je. Toliko reči me je strah.

foto_CNS photo_Paul Haring (thediolog.org)

VSAK IZMED NAS JE POKLICAN, DA POSTANE OBRTNIK MIRU

**Želja
po miru, varnosti
in stabilnosti
je ena
od najglobljih
hrepenenj
človeškega
srca.**

Prizadevanje za mir je v zapleteni svetovni situaciji papeževa velika naloga in vanj postavljajo upe mnogi. Skoraj ni javnega govora v enajstih letih pontifikata, v katerem papež Francišek ne bi pozival k miru. Poleg pozivov je vodil tudi molitve in srečanja za mir, nadaljeval z novoletnimi poslanicami za svetovni dan miru in se odzival na aktualne vojne spopade.

GRADITELJI MOSTOV

Hoditi skupaj pomeni zapreti pot marginalizaciji, zapiranju, izključevanju in zavračanju ene kategorije ljudi. Tako boste postali graditelji mostov med narodi, kulturami in religijami za stabilen in odprt svet. Potruditi se moramo, da bomo živeli kot naš Učitelj in Gospod Jezus, ki ni nikogar izključil iz svojega potovanja. [...] Dragi mladi, sveti oče računa na vas in vam zaupa, Cerkev vam zaupa. S svojimi besedami in dejanji pošljite močno sporočilo našemu svetu, ki zavrača ranljive. Uresničite

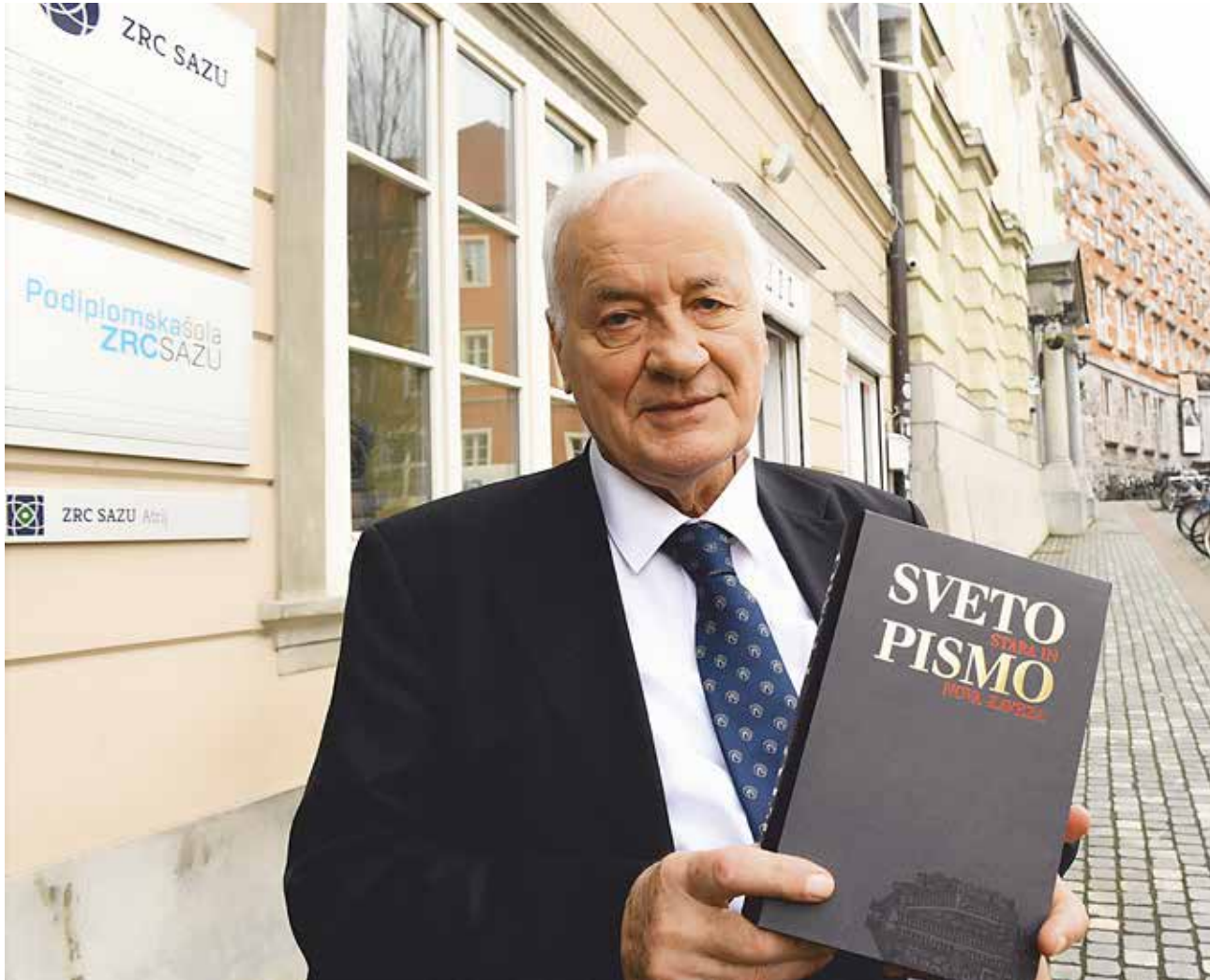
svoje sanje o ljubezni, pravičnosti in miru, začeni pri sebi.

(Sporočilo za Taizejsko srečanje v Ljubljani, 28. december 2023)

VERODOSTOJNI MEDIATORJI

Verski voditelji smo poklicani, da prevzamemo vlogo iskrenih sogovornikov, da sodelujemo pri vzpostavljanju miru, pa ne kot posredniki, temveč kot verodostojni mediatorji. Posredniki skušajo doseči cilj z vsestranskim popuščanjem, da bi zaslužili kaj zase. Mediator pa ne išče svoje koristi, temveč se velikodušno razdaja do konca, saj ve, da je njegov edini pravi zaslužek mir. Vsak izmed nas je poklican, da postane obrtnik miru, ki združuje in ne ločuje, gasi sovraštvo in ga ne prikriva, odpira pota dialoga in ne postavlja novih zidov!

(Udeležencem Mednarodnega srečanja za mir, 30. september 2013)

VSAK POSKUS ŽIVLJENJA BREZ BOGA JE ATENTAT NA BOGOPODOBNOŠT

»Primitivno ljudstvo« po vsem svetu v veliki meri intuitivno živi po odrešujoči vsebini pojma Božje pravičnosti.

Gost tokratne številke revije *Božja beseda danes* je akademik prof. dr. Jože Krašovec, ki je 20. aprila letos dopolnil osemdeset let življenja. To so leta izjemne simbioze s knjigo življenja, Svetim pismom, ki je našemu slavljencu nenehen vir navdiha za vsestransko plodno raziskovanje. V svoji drugi doktorski disertaciji se je posvetil dotlej še sistematično neraziskani, a nadvse pomembni temi o pravičnosti. Danes, šestindvajset let po njenem izidu v francoščini, je spričo dramatičnih spopadov

na več žariščih ta problematika še kako pereča. Z gostom smo se pogovarjali o pravičnosti, kot o njej govori knjiga Božjega razodetja, in kako naj bi jo udejanjali v zapletenih meddržavnih razmerjih.

Leto 2024 je za vas posebno leto. Aprila ste dopolnili osemdeset let. V tem letu pa je izšla jeruzalemska izdaja Svetega pisma, s čimer ste

Daniel K. Cheung (Unsplash)

SVETA VOJNA IN PRAVIČNOST V JUDOVSKI TRADICIJI

Vojna v judovskem pojmovanju ni obravnavana statično, temveč gre skozi razvoj.

Prispevek raziskuje koncept svete vojne v judovstvu, kot je opisan v Tori in Talmudu, s posebnim poudarkom na izrazu *herem* (הֶרֶם), ki pomeni vojno uničenja pod Božjo zakletvijo. Obravnava razvoj pojmovanja svete vojne od vojn iztrebljenja do vojn z omejitvami ter interpretacije rabinov, ki so ta koncept premaknili iz vojaškega v duhovni kontekst. Namen prispevka je torej predstaviti, kako je tradicionalno judovstvo pojmovalo sveto vojno in kako se je ta koncept spreminjal skozi čas. To odraža kompleksna etična vprašanja, na katera ni enostavnih odgovorov. Prispevek se osredotoča tudi na pojmovanje pravičnosti v judovstvu, ki poudarja zavezno zvestobo, ljubezen in prizadevanje za mir. Pri tem se sprašuje,

kako ta svetopisemska pravičnost vpliva na razumevanje in upravičenost vojne.¹

SVETOPISEMSKA IZHODIŠČA: POJEM BOŽJE ZAKLETVE (HEREM)

Devteronomij (Peta Mojzesova knjiga) vsebuje ključne odlomke, ki so pomembni za razumevanje judovskega pojmovanja svete vojne. Vojna ni obravnavana statično, temveč gre skozi razvoj. Na začetku je sveta vojna predstavljena kot popolno uničenje malikovalskih narodov, medtem ko kasneje postane omejena. Poglejmo si dva biblična primera.

1) 5 Mz 7,1-6: Ta odlomek zapoveduje Izraelu, da mora ob prihodu v obljubljeni deželo

¹ Prispevek pretežno povzema ugotovitve iz avtorjevega članka Herem הֶרֶם in pojmovanje svete vojne v tradicionalnem judovstvu (*Edinost in dialog* 2022/2: 107–134) ter dodatno povezuje tematiko s svetopisemsko pravičnostjo.

BLAGOR TISTIM, KI DELAJO ZA MIR (Mt 5,9)

Zdi se, da je danes neurje in nemir kamor koli seže človeško oko. In zdi se, da je v človekovem srcu pogosto vihar in nemir, kar se odraža v vedno večji naglici, napetosti, živčnosti, grožnjam in nasilju. Kje smo torej izgubili mir in kako sploh do njega? Kristus ljudi, ki delajo za mir, imenuje svoje sodelavce, tiste, ki z njim zbirajo in ne raztresajo (Lk 11,23). Toda kako naj človek dela za mir, če ga sploh nima v sebi in ga morda niti ne pozna? Vsak lahko da samo to, kar ima. To, kar je v človekovem srcu, to govorijo tudi njegova usta. Da bi lahko bili med tistimi, ki delajo za mir, se bo torej treba najprej vrniti k osebni izkušnji globokega notranjega miru. Če te izkušnje še nimamo, bo treba ponižno prositi zanjo. Ni druge poti, kajti avtor miru je samo Kristus.

»MIR VAM BODI!«

Iz evangelijev spoznamo, kako Vstali apostolom kot prvi dar prinese mir. Najprej jih poišče tam, kamor so se zatekli, ko so mir izgubili. Išče jih torej za zaprtimi vrati, razkropljene jih zbira na obali Tiberijskega jezera, daje jim čas in počaka tudi Tomaža, hodi in spremlja jih na poti ... In ko jih najde, so njegove prve besede prav: »Mir vam bodi!« (Lk 24,36; Jn 20,19.21.26) Kakor bi vedel, da točno to preplašeno srce najbolj potrebuje. Namreč za vsakim nasiljem, za vsako vojno, za vsakim arogantnim postopanjem, ki drugega ponižuje, je v resnici vedno strah. Ta veliki sovražnik človeka, ki tudi učence zaklene pred Judi, jih ohromi, omrtvi in razkropi.

Nasprotje strahu ni pogum, kakor bi marsikdo na hitro odgovoril, temveč vera. Vera, ki je zaupanje v Odrešenika, ki je ta svet premagal. Nasprotje strahu je torej Sveti Duh, ki ga kot Tolažnika pošilja Oče, da bi ogrel naša srca, jih napolnil z ljubeznijo in usposobil za poslanstvo v svetu. Šele po binokostih se odprejo ne le zaklenjena vrata sobe, temveč tudi zaklenjena vrata src, ki se okrepljena »s plamenom« odpravijo v »ledeno dobo zla«, da bi vsem prinesla evangelij.

Samo vera torej rojeva mir. Vera, ki je zaupanje v tistega, ki nas je ustvaril, odrešil, nas poklical

s svetim klicem in poslal, bo ostala za vedno edina stabilnost našega življenja, in zato edina, ki srcu prinaša mir.

SREDI VIHARJEV

Na Golgoti vidimo, kako se ruši vse; stemni se po vsej deželi (Mt 27,45), zagrinjalo v templju se pretrga na dvoje, zemlja se strese in skale se razpočijo (27,51), grobovi se odprejo, ljudje čutijo strah in celo najbližji gledajo samo od daleč (27,55). Edina gotovost, ki je nič in nihče ne more zrušiti ali uničiti, je odnos Oče – Sin. Ta ostane neomajen, zato je odnos Sin – Oče kakor luč, postavljena na podstavku, da sveti vsem, ki so na svetu (Mt 5,15). V ta odnos smo bili po milosti krsta vcepljeni tudi mi, tako tudi za nas edina gotovost na tem svetu ostaja odnos z Očetom, Sinom in Svetim Duhom. Odnos z ljubeznijo. Samo kar je živeto v tej ljubezni, premaga svet in ostane večno.

Podobno vidimo tudi na morju, sredi viharjev. Tam učenci večkrat doživijo svojo nemoč, strah in obup, saj navkljub vsem svojim profesionalnim sposobnostim ne morejo storiti ničesar. Dokler ne zbudijo

*Kristus ljudi,
ki delajo za mir,
imenuje svoje
sodelavce.*

*Nasprotje
strahu
ni pogum,
temveč vera.*

foto_Rod Long (Unsplash)

V Zavodu Biblično gibanje smo se v duhu gesla letošnje nedelje Božje besede – »Poglejte, s kako velikimi črkami vam pišem s svojo roko« (Gal 6,11) –

odločili, da bomo spodbudili celoletno lastnoročno prepisovanje odlomkov iz evangelija po Marku od nedelje Božje besede 2024 do nedelje Božje besede 2025.

S to pobudo smo želeli naglasiti, da je praznik Svetega pisma vsak dan, celo leto, saj je temeljni vir našega (krščanskega) življenja. Tej celoletni pobudi se je pridružilo veliko župnij in posameznikov širom Slovenije.

Fotografije prepisov avtorice Andreje Adrijane Herič kot spodbudo drugim objavljamo v nadaljevanju.

Navodila, predloge za prepisovanje ter seznam odlomkov:

Vabljeni, da nam svoje fotografije pošljete na info@biblicnogibanje.si, da bodo v spodbudo tudi drugim.

Hvala vsem za že poslano izdelke!

PAVLOV POGLED NA MIR

Rimski imperij, znotraj katerega je živel sveti Pavel, je sinonim za rimski mir ali *Pax Romana*. Rimsko pravo, vladavina, vojska, vrednote, bogovi, arhitektura, ceste, kovanci ipd. so bili sistemi, ki so gradili in ohranjali mir. Vendar ima ta mir tudi svojo temno plat: Rimljani so vzpostavili in ohranjali svoj imperij z osvajanji, podjarmljenji in ustrahovanjem. Gre torej za mir, ki so ga dosegli na silo preko vojne. Varnost so ohranjali preko nadvlade. Zelo znan rimski rek pravi *Si vis pacem, para bellum* (Če želiš mir, se pripravljaj na vojno). Pavlu je ta miselnost dobro poznana in jo radikalno odklanja, zato ima mir, ki ga oznanja on, popolnoma drugačen temelj.

SPRAVA Z BOGOM

Za Pavlovo besedo mir se skriva hebrejski izraz *šalom*, ki pomeni mir, pravičnost, spravo, blagostanje. Gre za vizijo polnosti in človeškega uspeha, »kajti Božje kraljestvo ni jed in pijača, marveč pravičnost, mir in veselje v Svetem Duhu« (Rim 14,17). Pavel gleda na *šalom* kot na vseobsegajoči dar, ki ga Bog ponuja svoji Cerкви po Kristusu. Svoja pisma začneja tako, da priključijo ta Božji dar z besedami »milost vam in mir« (Rim 1,7; 1 Kor 1,3; 2 Kor 1,2; Gal 1,3; Ef 1,2; Flp 1,2; Kol 1,2; 1 Tes 1,1; 2 Tes 1,2; Flm 1,3). V Pismu Galačanom je χάρις, »milost«, predstavljena kot temelj odrešenja, medtem ko je ειρήνη, »mir«, nekakšen proces osvoboditve iz tega pokvarjenega rodu: »Milost vam in mir od Boga, našega Očeta, in Gospoda Jezusa Kristusa, ki je daroval sam sebe za naše grehe, da bi nas iztrgal iz sedanjega pokvarjenega sveta ...« (Gal 1,3-4) Začetek pisem se navadno ujema z njihovim koncem: »Bog miru naj bo z vami.« (Rim 15,33; 2 Kor 13,11; Flp 4,9) Pavlov vzklik ni samo pozdrav, ampak predokus darov, ki jih Bog zaveze podarja v Kristusu.

Zavzemanje za mir je v središču Pavlove duhovnosti, ker predstavlja to, kar je Bog izpolnil v Kristusu. Gre namreč za spravo med Bogom in ljudmi ter za spravo med ljudmi samimi. Ta je bila zaslužena s Kristusovo daritvijo na križu. Kristus je tako postal srednik in mir vseh, ki vanj verujejo (Rim 5,1-11; 2 Kor 5,18-21; Ef 2,14-17). Če sprejmemo spravo, ki se je zgodila s križem,

nismo več izpostavljeni sodbi jeze, ampak moči milosti, ki izhaja iz Božje pravičnosti. Nov odnos miru z Bogom oblikuje novo skupnost. Cerkev tako postaja znamenje, da se je novo stvarjenje že začelo, vendar je to znamenje prepričljivo samo, če je njena praksa koherentna z oznanilom Božjega miru in pravičnosti v Kristusu (2 Kor 5,21).

ALTERNATIVNA SKUPNOST

Cerkev je v Pavlovi viziji alternativna skupnost poganske kulture. Gre za skupnost, sestavljeno iz judov in poganov, ki je »sveta« in torej ločena od okoliške kulture. Obstaja kot pomenljivo nadaljevanje Izraela in v radikalnem kontrastu do poganskega rimskega imperija in njegovih subkultur. Z vero in krstom so ljudje vsakršnega porekla ali socialnega statusa pridruženi Kristusu in živijo skupnost v Njem. V Cerкви so prisotne etična drža, harmonija, ponižnost in predvsem ljubezen. Poklicana je, da živi evangelij kot živo eksegezo in alternativno kulturo Božjega miru in pravičnosti. Zato Pavel večkrat opominja svoje cerkve, naj živijo v miru (Rim 12,18; 2 Kor 13,18; 1 Tes 5,13). Ne gre samo za zunanji mir pred svetom, ampak predvsem v skupnostih vernikov. Ko ureja odnose med karizmami v Cerкви, jasno zatrdi: »Bog ni Bog zmešnjave, ampak miru.« (1 Kor 14,33) Zato je Cerkev poklicana, da služi temu miru. Kološane v pismu jasno opominja: »Kristusov mir naj kraljuje v vaših srcih, saj ste bili tudi poklicani vanj v enem telesu, in bodite hvaležni.« (Kol 3,15) Gre za spodbudo skupnosti, naj dopusti, da Kristusov mir – izvir sprave z Bogom in med ljudmi – vlada v njegovem telesu.

DELO ZA MIR

Pavel seveda ni naiven, ampak mu je jasno, da se je za mir treba potruditi. Tako Rimljane opominja, naj živijo z vsemi v miru, kolikor je od njih odvisno (12,18), in naj si vselej prizadevajo za to, kar je v prid miru (14,19). V Pismu Efežanom pa govori o evangeliju miru (6,15), ki je istočasno evangelij neizmerne Božje milosti. Za ta evangelij se je treba bojevati z duhovnimi sredstvi: »Stojte torej prepasani okoli ledij z resnico, oblečeni v oklep pravičnosti in z nogami, obutimi v pripravljenost

Zavzemanje
za mir
je v središču
Pavlove
duhovnosti.

Pavel večkrat
opominja svoje
cerkve, naj
živijo v miru.

V svetišču

SREDICA KRUHA

Od nekdanj jo razkriva, jo spremlja in nanjo spominja v jutro sveta priklicana svetloba, s katero in v kateri je Gospod naznanil stvarjenje vsega, kar biva. V vrhuncu časov on sam v Sinu postane razlomljeni kruh življenja ter se z blagostjo iste svetlobe v krušni sredici daje prepoznati kot Očetu darovani, križani, umrli in iz groba vstali Odrešenik. Kot Mesija, ki ga napoveduje in o njem govori celotno Sveto pismo. Do konca časov se nam ob Besedi življenja v posvečenem in lomljenem kruhu daruje in se nam v moči oltarnih milosti daje v hrano, da bi zmogli hoditi v luči in postali vredni nosilci miru, ki nam ga tako v daru samega sebe namenja. Vse do tedaj, ko »noči ne bo več«.

Ob omejenih zmožnostih različnih zvrsti likovnega izražanja se lahko vse presegajočemu daru Odrešenikove navzočnosti v evharistiji in v nas zgolj ponižno bližamo. Ga iščemo, prepoznamo in priznamo. Vsi smo na poti. Pot slehernega življenja in ravnanja ima svoja izhodišča. Navsezadnje velja podobno tudi glede slik, ki so tokrat pred nami. Vsaj nekaterim, danes predvsem starejšim, je bilo dano, da so ne le na zunaj, ampak tudi notranje doživljali spremembe v naravi, z vsemi skrbmi

in naporu od setve do žetve. Občutili smo posledice vremenskih ujm, ki so se občasno grozeče približevale posejanim njivam. Če se je zaradi njih zoreče žito poglelo, je morala biti žetev povsem ročno opravljena. Sledila je mlačev, nato mletje zrn in nazadnje peka kruha. Vsak hlebec je bil pokrižan in nato prerezan. Omizje je moglo občutiti skrb ter dobroto gospodarja in gospodinje ob blagodejnem vonju njegove sredice.

Med drugim so bila tudi zato vsa opravila in misel na to, kar je Božjega, na domačijah v skladju. Ob spoštljivem odnosu do kruha in rednem obisku zlasti nedeljske mašne daritve se je utrjevala vera in se krepilo zaupanje.

Vsaj komu izmed še živečih je bilo dano shoditi ob posebnih, danes si rečem po Božji milosti varovanih, skrivnostih tihih bolečin. Te so se še kar daleč v povojni čas na različne načine molče oglašale. Videvali smo orošene oči mater in očetov, sester in bratov nikoli vrnjenih, izbranih in na silo neimenovanih. Očem niso mogla biti skrita obličja v molitev potopljenih očetov, katerih naslednikov ni bilo več moč priklicati domov ... Številni, ki so ostali doma ali pa so po sili razmer odšli po svetu,

AVGUŠTIN IN DVOJNI KRISTUSOV MIR

V Jezusovem poslovilnem govoru, ko obljublja Svetega Duha, srečamo znamenite besede, ki so nam znane tudi iz besedila obreda svete maše: »Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem.« (Jn 14,27) Pozneje vstali Gospod po vstajenju nekako uresniči predhodno napoved in svoje učence pozdravi s podobnimi besedami: »Mir vam bodi!« (Jn 20,19.21.26) Te spominjajo na značilni hebrejski pozdrav: *shalom 'alehem* (Mir naj bo nad vami).

V čem je torej pomen Jezusovih besed »Mir vam zapuščam, svoj mir vam dajem (Εἰρήνην ἀφίημι ὑμῖν, εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν)« (Jn 14,27)? Zanimivo, da v prvem delu fraze ob glagolu zapustiti ne najdemo svojilnega zaimka moj – ta nastopi zgolj v drugem delu ob glagolu dati. To slogovno anomalijo v Jezusovih besedah lahko na literarni ravni razložimo s tem, da gre za nekakšno poudarjanje, okrepitev, izraženo s sinonimnim paralelizmom. Toda iz Jezusovih besed, ki sledijo – »Ne dajem vam ga, kakor ga daje svet« (Jn 14,27) – lahko sklepamo, da je vendarle tudi svet sposoben dati nekakšen mir, ki pa je negotov, začasen, krhek, nezanesljiv. Na to, na ta mir, ki ga lahko dobimo od sveta, bi se torej lahko nanašale besede »mir vam zapuščam«, medtem ko bi se fraza »svoj mir vam dajem« lahko nanašala na Jezusov resnični mir.

Pomen teh besed o dvojnem miru – *Pacem relinquo vobis, pacem meam do vobis* – je v tej smeri skušal najti že sveti Avguštin († 430). V svojem *Komentarju Janezovega evangelija* v 77. govoru najprej to razloži v smislu razpetosti med tuzemsko in nebeško resničnostjo:

Mir nam zapušča, ko odhaja; svoj mir pa nam bo dal, ko bo prišel ob koncu časov. Mir nam zapušča v sedanjosti; svoj mir pa nam bo dal v prihodnosti. Mir nam zapušča, da bi mi, ostajajoč v njem, premagali sovražnika; svoj mir nam bo dal, ko bomo vladali brez sovražnikov. Mir nam zapušča, da bi se tudi tu ljubili med seboj; svoj mir nam bo dal tam zgoraj, kjer se ne bomo mogli več spreti. Mir nam zapušča, da ne bomo drug drugega obsojali zaradi skritih napak, dokler smo na tem svetu; svoj mir nam

bo dal, ko bo razkril skrivnosti src, in takrat bo vsak od Boga dobil hvalo, ki si jo zasluži (prim. 1 Kor 4,5). (Comm. Io. 77.3)

Obe vrsti miru po Avguštinu izvirata iz Kristusa, ki je sam naš mir, kot pravi Pavel v Pismu Efežanom. S tem se popolnoma strinja tudi Avguštin:

V njem in po njem imamo mir; bodisi tistega, ki nam ga zapušča, ko odhaja k Očetu, bodisi tistega, ki nam ga daje, da nas vodi k Očetu. Kaj pa nam zapušča, ko se vzpenja nad nas, če ne samega sebe, saj se ni oddaljil od nas? »Kajti on je naš mir, on, ki je iz obeh napravil eno ...« (Ef 2,14) Zato je z nami mir sam; tako ko verujemo, da je, kot ko ga bomo gledali, kakršen je (prim. 1 Jn 3,2). Kajti če sedaj, ko smo v telesu, ki je podvrženo razkroju in obtežuje dušo (prim. Mdr 9,15), hodimo v veri in ne v gledanju (2 Kor 5,6-7), ne zapusti tistih, ki so tujci od njega; koliko bolj nas bo, ko bomo prišli do samega gledanja, napolnil iz samega sebe? (Comm. Io. 77.3)

Nato se Avguštin vpraša, zakaj v prvem delu izreka (Jn 14,27) ne nastopa svojilni zaimek moj (mir):

Ali je treba zaimek *moj* razumeti tako, da se lahko nanaša na oba primera, ko Gospod izreče besedo *mir*, čeprav ga izrecno izreče le enkrat? Ali pa je tudi tu skrivnost, za katero je treba prositi in jo iskati ter bo odprta le tistim, ki trkajo (prim. Mt 7,7)? Je z njegovim mirom mišljeno samo tisto, kar ima on? Za mir, ki nam ga je zapustil na tem svetu, se namreč lažje reče, da je naš kot njegov. On, ki ni imel greha, v sebi ne nosi nobenega nasprotja; mi pa imamo zdaj tak mir, ki nas ne odvezuje od tega, da govorimo, »odpusti nam naše dolge« (Mt 6,12). Za nas torej obstaja določen mir, ko se v skladu z notranjim človekom veselimo Božje postave; vendar ta mir ni popoln, kolikor v svojih udih vidimo drugo postavo, ki je v nasprotju s postavo našega razuma (prim. Rim 7,22-23). (Comm. Io. 77.4)

Avguštin torej prvi del Jezusovega izreka razlaga kot nepopoln mir, ki ga sicer lahko že doživljamo tu na zemlji, kljub temu da smo še vedno obteženi s prigradnostjo zemeljske resničnosti. Hiponec pravi, da sicer že tu na zemlji lahko izkušamo tudi ljubezen, a vedno v nepopolni meri:

MIR NEMIRNE CERKVE

»V vznemirjenosti našega časa bodimo nemirna Cerkev.« (papež Frančišek)

»Biti nemirna Cerkev« je eden izmed papeževih napotkov, ki tudi vznemirja. Ko govori o nemiru, ne misli le na vojne in družbene konflikte. »Govorim o napetosti duše, kompleksnosti odločitev, kontradiktornosti eksistence. V življenju so stvari, ki jih včasih sploh ne razumemo ali za katere ne najdemo ustreznih besed. A to je tudi prostor, kjer pogosto doživimo Boga.« (Nagovor papeža Frančiška pesnikom in pisateljem, 27. 5. 2023)

Papež nam priporoča tako imenovan zdrav nemir v mislih in srcih, ki vodi k pogumu, iskanju in hoji.

zboli. Mir brez vprašanj in vznemirjenj nas anestetizira, da otopimo.

To doživljamo danes, ko je Cerkev v obdobju preizkušnje, četudi si tega kje še ne upa priznati na glas. Vsaka kriza je vedno poziv k spremembam. Pokaže nam, da ne moremo več nadaljevati s sedanjim načinom razmišljanja, življenja in dela. Vabi nas, da se ustvarjalno odzovemo na Božje povabilo k spremembi, četudi bi bilo udobnejše ostati na kavču. Kristus, ki je naša glava in naš mir, je hkrati tudi tisti, ki prinaša meč in ogenj (prim. Mt 10,34-36). Njegova beseda v vsakem času vznemirja.

BOŽJA BESEDA VZNEMIRJA

Živa je namreč Božja beseda in učinkovita in ostrejša kakor vsak dvorezen meč in prodre do ločitve duše in duha, tudi do sklepov in mozga, in presoja misli in namene srca. (Heb 4,12)

Beseda Duha in novega življenja vedno vznemirja. Na kakršno koli vznemirjenje pa je naša prva reakcija pogosto umik ali jeza. A vznemirjenje, gledano z duhovnimi očmi, je blagoslovljen trenutek, čeprav trenutek preizkušnje.

Bog v Svetem pismu ne govori in ne sporoča samo ljudem časa, v katerem je bilo napisano, ampak govori vsem, tudi nam. Govori našemu nemirnemu srcu, če mu znamo prisluhniti, razmišlja papež Frančišek v predgovoru v knjigi *Božja vprašanja, vprašanja Boga*.

Sveto pismo je polno vprašanj, ki prinašajo nemir: »Adam, kje si?«; »Kaj, kje je tvoj brat?«; »Angel, kako se bo to zgodilo?«; »Ti prosiš mene, naj ti dam piti?«; »Kaj pa vi pravite, kdo sem?«; Kdo neki je ta, da so mu pokorni celo vetrovi in morje?; »Moj Bog, moj Bog, zakaj si me zapustil?«; Ali me ljubiš?«; »Ali me ljubiš bolj kakor tile?« (1 Mz 3,9; 1 Mz 4,9; Lk 1,34; Jn 4,9; Mt 16,15; Mt 8,27; Mt 27,46; Jn 21,15-17)

Zastavljati vprašanja pomeni ostati odprt za sprejemanje presežnega. Dajati samo odgovore pomeni ostati zasidran v svojem prav in ne iti naprej. Sveto pismo nam pokaže, da Bog človeku govori tudi v vprašanjih, nemiru, krizah, rušenju gotovosti. Vznemirjenje in kriza sta celo eden pomembnejših delov odrešenjske zgodovine. Preroki so se oglašali prav v trenutkih krize.

foto: Fainul Azmi (Unsplash)

Poklicani smo k nečemu več, k vzletu, brez katerega ni poleta. Ne vznemirjajmo se torej, če smo sami v sebi žejni, nemirni, nepopolni, željni smisla in prihodnosti. Biti nezadovoljni v tem smislu in v pravi meri je dober protistrup za domnevno samozadostnost in narcisizem. Nepopolnost je značilna za naše stanje iskalcev in romarjev, saj smo »v svetu, vendar nismo od sveta« (Jn 17,16).

(Nagovor papeža Frančiška študentom na Portugalski univerzi, 3. 8. 2023)

Nemir je značilnost romarjev in iskalcev, vseh, ki so na poti. Daje življenje in je »simptom vitalnosti«, kot pravi papež, ki vernike vedno spodbuja, naj vstanejo s kavčev življenja. Zleknjena srca ne zastavljajo vprašanj. Kdor ima odgovore na vse, si ne zastavlja vprašanj o ničemer. Tako tudi Cerkev, ki mislil, da ji gre dobro in si ne zastavlja vprašanj o sedanjosti, o prihodnosti in o sami sebi,

foto_OliverParas (Unsplash)

Meditacija in molitev ob odlomku Božje besede:
 »Sad pravičnosti pa se v miru seje tistim, ki delajo za mir.« (Jak 3,18)

Stojim pred vrati in trkam (Raz 3,20). Mi boš odprl? Gospod, saj veš, da bi ti z veseljem! Vendar kako, ko pa tvojega trkanja niti ne slišim. Skrbi in vznemirja me veliko stvari in te misli zasedajo moje srce. Vzne-mirjajo, Gospod, jemljejo mi mir. Pa si ga tako želim! Iščem ga v svetu, da bi mi dal potrditev. Iščem ga v suhoparnem izpolnjevanju postave, kjer ni prostora za ljubezen, ampak dokazovanje. Iščem ga v odnosu z bližnjimi, ki ni odnos podarjanja, ampak jemanja zase ... Pa miru ne najdem, ker ne živim pravično, pravično kot sveti Jožef, čigar pravičnost je stvar srca in ne le postave.

Pa vendar pride trenutek, ko me pehanje za mirom, ki ga svet ne more dati, utruji. Takrat končno obnemim pred Tvojim križem. Gledam te, kako visiš, in tudi ti nič ne rečeš, le iz Tvojega prebodenega srca tečeta ljubezen in usmiljenje. Takrat se zavem, da sem grešnik. Soočen sem z resnico o sebi in Tebi, z resnico, ki osvobaja. Moje srce zahrepeni po usmiljenju. Pa me prehitíš, ker mi ga že podarjaš. Čudim se, Gospod, čudim tvoji ljubezni, ki mi vse opraviči, še vedno veruje vame, prenaša vse moje napake, je neskončno potrpežljiva z mano ter nikoli ne bo minila. Ugotovim, da nisem grešnik, ampak ljubljeni grešnik! In v

srce, ki se Ti je končno odprlo, se naseli mir, mir, ki je kakor reka, kakor mir otroka, ljubkovanega na kolenih (Iz 66,12). Ti si ta mir, Gospod (Ef 2,14), prepoznam Te. In ne menjam za ničesar drugega; zdaj sem trgovec, ki je našel dragoceni biser.

Zdaj grem lahko nazaj v svet delat za mir – razumem, da le s tvojo pomočjo – ker sem ga izkusil pri Tebi, ker ga nosim v sebi. Tudi v bratu bom videl ne le grešnika, ampak ljubljenega grešnika, brata, Božjega otroka. Vem, da se je podobnega grešnika Nekdo nekoč že usmilil, in to ne le enkrat. Tudi meni vsakodnevno daješ možnost, da storim enako. Vabiš me, naj delam za mir, da bo ta dosegel tudi brate, in ker se bo mir v tistih, ki delajo za mir, le še utrdil, saj boš Ti ostajal v njih.

Hvalim te, Gospod, ker si tako dober in ker odpuščaš. Hvalim te, ker človeštvu želiš naklanjati mir in ker nam ga že podarjaš. Hvalim te v vseh dobrih ljudeh, ki delajo za mir. Blagoslavljaljaj njihovo delo. Hvalim te, ker vedno znova ponavljaš velikonočni vzklik »Mir z vami!«.

Pomagaj mi, da bi živel pravično, tako kakor mi po zapovedi ljubezni naročaš, da bom živel v Tebi in da bosta z Očetom lahko vstopila v moje srce ter v njem prebivala (Jn 14,23). •••

KO ŽUPNIK PO 15 MINUTAH ŠE
KAR PRIDIGA:

Usmili se nas!
(Lk 17,13)

SLOVENSKE ŽENE, KO ODKRIJEJO
LUKNJO V POTICI:

Sramota bo večna,
nepozabna.
(Jer 20,11)

NEK TRADICIONALIST: "PRINESIMO NAZAJ
PRAVO MOŠKOST, TAKO KOT JE BILA VČASIH!"
MOŠKOST VČASIH:

Nato je poljubil vse
brate in jokal pri njih.
(1 Mz 45,15)

MODERNE MAMICE: "MOJEMU
SONČKU JE IME AERON."
VSI OKOLI NJE:

Nikogar ni v
tvojem sorodstvu,
ki bi mu bilo tako
ime...
(Lk 1,61)

KO SE SPRAVIŠ MOLITI ŠELE, KO
TI NE GRE VSE PO NAČRTIH:

Ihtel sem in jokal,
in med ihtenjem
sem začel moliti.
(Tob 3,1)

LETOS BOM IMEL SVOJ VRT S
SVOJO ZELENJAVO!
ČEZ 2 TEDNA:

Trava se je posušila,
zeli so ovenele,
zelenja ni več.
(Iz 15,6)

Božja beseda je vedno v središču vsakega procesa prenove Cerkve. Vsako stran Svetega pisma je treba brati v ključu vprašanja, kaj govori Duh Cerkvi danes. Ker se je porodilo iz občestva, ga je mogoče prav razumeti le v občestvu, ki je v Svetem Duhu skupaj na poti (*syn-hodos*).

Ob branju in premišljevanju Apostolskih del bomo vstopali v skrivnost prve Cerkve, da bi jo lahko prepoznali tudi v Cerkvi našega časa, ki je tik pred zaključnim sinodalnim zasedanjem. Svet pričakuje sinodalne sklepe, ki bodo spremenili Cerkev. A vir vsake spremembe v Cerkvi je Sveti Duh, ki vodi Cerkev v vseh časih, naše delo pa je odpiranje Njemu, da lahko On deluje in nam daje rast. Pri tem nam pomaga Božja beseda, ki je živa in vedno nova, ker izhaja iz tega Duha in se ne vrača nazaj brez uspeha, temveč bo storila, kar je Bog hotel, in uspela v tem, za kar jo je Bog poslal (prim. Iz 55,11).

KDAJ

Od petka, 6. septembra, zvečer
do nedelje, 8. septembra 2024, popoldne

KJE

Dom duhovnosti Kančevci

VODITELJ

Škof Maksimilijan Matjaž

PRIJAVE IN INFORMACIJE

jana.podjavorsek@rkc.si ALI
ordinariat@skofija-celje.si

VABLJENI VSI

Z ODPRTIM SRCEM ZA BOŽJO BESEDO!

Za rahljanje zemlje srca v pripravi na vikend so vam na spletni strani celjske škofije (koda QR) na voljo zbrane kateheze papeža Frančiška o Apostolskih delih.

»Sveti Duh je sklenil
in mi z njim.«
(Apd 15,28a)

SINODALNI BIBLIČNI VIKEND

s škofom Maksimilijanom Matjažem

Dom duhovnosti Kančevci
6.-8. september 2024